

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

07 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată, în componența:

Președinte
Judecători

Țurcan Anatolie
Daguța Sergiu
Talpă Boris
Eremciuc Ghenadie
Parfeni Oxana

judecând, fără citarea părților, recursurile declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina și de către avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

*Covaliov Denis Xxxxx, născut la xxxxx,
originar din s. Xxxxx, domiciliat r-nul Xxxxx or.
Xxxxx str. Xxxxx ap. xx.*

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 02.08.2019–29.03.2021;

Instanța de apel: 23.04.2021–18.10.2022;

Instanța de recurs: 28.12.2022–07.11.2023.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 29 martie 2021, Covaliov Denis Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ce constituie suma de 40 000 lei.

S-a încasat de la Covaliov Denis în beneficiul lui Colomei Piotr, cu titlu de prejudiciu patrimonial suma de 15 819,6 lei, cu titlu de prejudiciu nepatrimonial suma de 3000 lei și cheltuieli de judecată în sumă de 2 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță a constatat că, Covaliov Denis, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, urmărind scopul de profit, prin inducerea în eroare și prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase,

totodată prin comportament dolosiv și viclean, l-a convins și l-a determinat pe Colomei Piotr, de a încheia un contract de credit cu organizația de micro finanțare „Iute Credit” SRL, în sumă de 6000 lei, iar conform înțelegerii avute, banii în cauză urmau a fi transmiși lui Covaliov Denis, iar acesta să-i achite creditorului din numele lui Colomei Piotr, chiar dacă Covaliov Denis știa cu certitudine că, nu dispune de sursele financiare pentru achitarea sumei indicate.

Cu toate acestea, la data de 24 octombrie 2017, în or. Edineț, Colomei Piotr, imediat după încheierea contractului de creditare pe numele său, în sumă de 6 000 lei MD, i-a transmis banii în cauză lui Covaliov Denis, iar ultimul prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, l-a asigurat că creditul și ratele acestuia vor fi achitate de către el, iar pentru acest fapt, după perfectarea creditului și obținerea mijloacelor financiare, a preluat de la Colomei Piotr contractul de creditare în original.

În continuarea acțiunilor sale infracționale, manifestate prin comportament dolosiv și viclean, Covaliov Denis nu a achitat nici o rată a creditului nominalizat, ca rezultat la data de 02 mai 2019, Colomei Piotr înregistra o întârziere la achitarea creditului, iar suma creditului împreună cu penalitățile constituind 15 819,55 lei, formate din suma împrumutului de 6 000 lei și penalități în sumă de 9 819,55 lei, fiindu-i cauzate daune considerabile.

Conform procesului verbal din 03.03.2020, emis de Procuratura r. Edineț, s-a dispus corectarea erorii materiale admise în cadrul cauzei penale de învinuirea lui Covaliov Denis, și a se considera corecte expresiile „ ...după perfectarea creditului și obținerea mijloacelor financiare a preluat de la Colomei Piotr ...” în loc de cea menționată în ordonanță de punere sub învinuire și rechizitoriu.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel avocatul Țurcanu Igor în numele inculpatului Covaliov Denis, prin care a solicitat casarea acesteia, cu achitarea inculpatului, deoarece acțiunile acestuia nu întrunesc componenta de infracțiune prevăzută de art.190 alin.(1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 octombrie 2022, apelul avocatului Țurcanu Igor în numele inculpatului a fost admis din alte motive decât cele invocate, fiind casată sentința în latura pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri noi după cum urmează: În temeiul art.2 al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021, Covaliov Denis a fost liberat de la executarea pedepsei penale stabilite prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Central din 29.03.2021. Dispozițiile sentinței referitor la acțiunea civilă și corpul delict au fost menținute.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungând la concluzia, că inculpatul Covaliov Denis a săvârșit infracțiunea imputată.

Instanța de apel, verificând prin prisma art. 101 Cod de procedură penală probele administrate a constatat că, instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corespunzătoare, și anume comiterea de către Covaliov Denis a infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal

- escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

Instanța de apel a stabilit că, afirmațiile avocatului Țurcanu Igor privind nevinovăția inculpatului Covaliov Denis în comiterea faptelor penale incriminate se combat prin declarațiile părții vătămate, martorilor și probele scrise cercetate în ședința de judecată.

Drept urmare, solicitarea părții apărării privind achitarea inculpatului nu poate fi acceptată de instanță de apel, dat fiind faptul că, prin probele administrate este confirmată pe deplin vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, iar existența a careva temeiuri pentru achitarea inculpatului nu au fost stabilite.

Referitor la numirea pedepsei penale, instanța de apel a conchis că, instanța de fond la stabilirea categoriei și termenului pedepsei corect a aplicat prevederile legale și, în conformitate cu prevederile art.art.7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

S-a reținut că, de către instanța de fond inculpatului i-a fost stabilit corect termenul de pedeapsă în cuantum nominalizat în dispozitivul sentinței. Or, la caz, se atestă că sancțiunea art.190 alin.(1) Cod penal, prevede sancțiunea sub formă de amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

La fel, instanța de apel a reținut că, deși inculpatul Covaliov Denis a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(1) Cod penal, acesta urmează a fi liberat de la executarea pedepsei penale, stabilite prin sentința. La data de 31.12.2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

La caz, instanța de apel a reținut că, inculpatul Covaliov Denis nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(1) Cod penal și a pledat pentru adoptarea unei sentințe de achitare, astfel, se constată că, la cazul dedus judecății sunt aplicabile prevederile art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24.12.2021.

Prin urmare, luând în considerație că, pe parcursul examinării cauzei penale a fost stabilită vinovăția inculpatului Covaliov Denis în comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(1) Cod penal, infracțiune ce a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii nr.243 din 24.12.2021, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă a închisorii de până la 4 ani, iar careva temeiuri prevăzute la art.6 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021, ce ar împiedica aplicarea actului de amnistie de către instanță nu au fost stabilite, instanța de apel a conchis asupra liberării lui Covaliov Denis de la executarea pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriai Edineț sediul Central din 29 martie 2021, în

legătură cu survenirea actului de amnistie. Or, acesta anterior nu a beneficiat de actul de amnistie sau de grațiere, în privința lui nu a fost încetat procesul penal, în legătură cu împăcarea părților de 3 sau mai multe ori, anterior nu a mai fost condamnat pentru comiterea infracțiunilor grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

6. Legalitatea și temeinicia deciziei este atacată cu recursuri ordinare de către:

6.1 Procuror, care solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică:

- inculpatul Covaliov Denis, sustrăgându-se de la prezentarea în instanța de judecată, nu a sesizat instanța în scris privind acordul la aplicarea amnistiei în privința sa și nu a declarat în nici un fel refuzul în aplicarea acestei legi, prin urmare se constată ilegalitatea aplicării amnistiei, or, art.2 alin.4 al Legii se referă la persoana care se opune să-i fie aplicată amnistia în fața instanței de judecată, cu prezenta fizică, de altfel, dânsul poate să-și dea acordul pe alt dosar, or, amnistia poate fi aplicată doar o singură dată;

- în cazul în care cauza este examinată în lipsa inculpatului, numai condițiile anexării unei cereri din numele acestuia, legalizată în ordinea stabilită, ar fi posibilă aplicarea amnistiei.

6.2. Avocatul Dării Vladimir în recursul declarat în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care D. Covaliov să fie achitat, deoarece nu a comis fapta imputată.

În motivarea recursului indică:

- decizia este nefondată și ilegală, contrară prevederilor art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, care stabilește că, instanța de apel este obligată, în afară de temeiurile invocate și cerințele formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, fără a înrăutăți situația apelantului;

- în ședința de judecată a Curții de Apel, apărarea a menționat că, învinuirea nu este conformă legislației penale în vigoare la momentul înaintării învinuirii. Acuzatorul de stat, în susținerile verbale a admis că, învinuirea nu este conformă. Instanța de apel a neglijat totalmente aceste nereguli, apelând la Legea amnistiei;

- constatând fapta comisă de Covaliov Denis, instanța de apel n-a constatat infracțiunea prevăzută de legea penală, conform căreia redacția a legii penale se încadrează acțiunile acestuia, ținând cont de faptul că, art.190 alin.(1) Cod penal, a avut mai multe redacții în perioada de referință;

- fapta lui Covaliov Denis s-a produs, conform învinuirii la 24.10.2017, când redacția art.190 alin.(1) Cod penal prevedea: *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere*. Pe când Covaliov Denis a fost învinuit în redacția art.190 alin.(1) Cod penal, de după modificarea efectuată prin Legea nr.178 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018: *Covalio Denis, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, urmărind scopul de profit, prin inducerea în eroare și prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, totodată prin comportament dolosiv și viclean, l-a convins și l-a determinat pe Colomei Piotr;*

- instanța de apel, n-a apreciat și examinat dacă învinuirea corespunde perioadei

în care a fost comisă fapta și dacă e necesar a se interveni în aprecierea privind calificarea corectă a faptei. Deci, instanța de apel a admis erori de drept, situație ce corespunde art.427 alin.(1) pct. 6), 9), 12) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În speță, se constată că, recurenții s-au conformat prevederilor art.422 Cod de procedură penală (redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și au declarat recursurile în termen - la 13.12.2022 și 14.12.2022.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurenți și prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la modificările introduse prin Legea nr.246 din 31.07.2023

Astfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că, instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.*

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, prin prisma argumentelor din recursuri, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Revenind la cauza dedusă judecării, instanța de recurs reține că, prin Legea nr.179 din 26 iulie 2018, în vigoare la **17 august 2018**, norma de incriminare din această cauză – art.190 Cod penal, a fost modificată, după cum urmează:

„4. În dispoziția alin.(1), textul „*înșelăciune sau abuz de încredere*” se substituie cu textul „*inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea*

acestua este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1 000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Concomitent, completul de judecată constată că, este întemeiat argumentul din recurs precum că, din conținutul sentinței, menținută prin decizia instanței de apel, în partea constatării faptei rezultă că, instanțele de fond la examinarea cauzei, au dispus recunoașterea vinovăției inculpatului D. Covaliov în baza art.190 alin.(1) Cod penal, reținând fapta potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art.190 alin.(1) Cod penal, și anume: „(...) dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unor fapte mincinoase având comportament dolosiv sau viclean, fiindu-i cauzate daune considerabile” (f.d.106, 180, vol. II).

În acest context, este evident că instanța de apel, la judecarea cauzei nu a ținut cont că, fapta incriminată inculpatului a fost comisă la 24 octombrie 2017, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin *Legea nr. 179 din 26 iulie 2018*.

În continuare, instanță de apel, la judecarea cauzei în ordine de apel, urma să țină cont de faptul că prin *Legea nr. 179 din 26 iulie 2018*, infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile. Mai mult, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment (24 octombrie 2017) nu erau prevăzute de legea penală.

Așadar, se atestă că la judecarea apelului declarat, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, nu a sesizat că, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, ci le-a preluat întocmai.

Rezumând cele consemnate mai sus, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate, cu casarea deciziei contestate, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, având în vedere că eroarea constatată în prezenta cauză penală nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanță de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursurile declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina și de către avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui **Covaliov Denis Xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Parfeni Oxana